

Oral Surgery and Medication - Related Osteonecrosis of the jaw

A. Spanou¹

Medication-Related Osteonecrosis of the Jaw (MRONJ) caused by bisphosphonates, denosumab and antiangiogenic therapies, is a severe and devastating side effect that can adversely affect the patient's quality of life.

There are many local and systemic risk factors for MRONJ. Operative dental procedures and especially dental extractions are considered to be a major risk factor for MRONJ development. An abundance of documented cases of osteonecrosis of the jaws are preceded by tooth extractions.

Currently, there is no treatment option that guarantees complete healing of MRONJ, and it is well documented that this severe condition can be refractory. Therefore, preventive measures are of utmost importance. Since antiresorptive agents are used with an increased tendency, more and more patients require dental procedures during or after antiresorptive therapy, and while many experts note that extractions should be prevented in every way possible, sometimes they cannot be avoided.

There are various studies addressing dental extractions in patients under antiresorptive therapy. Expert groups propose protocols that are somewhat different from one another but nearly all share some common ground. Plaque control, oral hygiene instructions, perioperative antibiotic prophylaxis, CHX rinses and sutures to ensure wound closure by primary intention are the points in which most studies agree. Every surgeon and dental practitioner should be aware of the possible risks and adopt preventive measures and the techniques most suitable to him, in order to prevent MRONJ and ensure the patient's proper care, comfort and protection.

Key words: Medication-Related Osteonecrosis of the Jaw(MRONJ), bisphosphonates, denosumab, dental extractions

Odontostomatological Progress 2017, 71 (2): 244-255

1. DDS, Dr.med.Dent

Department of Oral and Maxillofacial Surgery, School of Dentistry, National and Kapodistrian University of Athens, 2 Thivon Str., Goudi, 115 27 Athens

Χειρουργική Στόματος και Οστεονέκρωση των γνάθων από φάρμακα

A. Σπανού¹

Η Οστεονέκρωση των γνάθων (ΟΝΓ) προκαλούμενη από φάρμακα, όπως είναι τα διφωσφονικά, η δενοσουμάμπη και οι αντιαγγειογενετικοί παράγοντες, είναι μια ανεπιθύμητη ενέργεια η οποία ανάλογα με τη βαρύτητά της μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς την ποιότητα της ζωής των ασθενών.

Πολλοί παράγοντες, τοπικοί και συστηματικοί, φαίνεται ότι επηρεάζουν την εμφάνιση της ΟΝΓ από φάρμακα. Η Χειρουργική Στόματος και ιδιαίτερα η εξαγωγή δοντιών θεωρείται κύριος παράγοντας κινδύνου, αφού υπάρχουν πολλές αναφορές στη βιβλιογραφία στις οποίες η εξαγωγή προηγήθηκε και ήταν ο εκλυτικός παράγοντας της ΟΝΓ.

Λόγω της σοβαρότητας της ΟΝΓ από φάρμακα και λόγω της δύσκολης αντιμετώπισής της η ενημέρωση και η πρόληψη αποτελούν την καλύτερη στρατηγική απέναντι σε αυτή την ανεπιθύμητη ενέργεια.

Η χρήση αντιοστεολυτικών παραγόντων είναι πλέον ευρέως διαδεδομένη, και όλο και περισσότεροι ασθενείς υπό τη συγκεκριμένη αγωγή χρειάζονται κάποια χειρουργική επέμβαση στη στοματική κοιλότητα. Πολλοί είναι οι ειδικοί που θεωρούν ότι κάτι τέτοιο θα έπρεπε να αποφευχθεί με κάθε τρόπο, όμως είναι φορές που μια χειρουργική επέμβαση στην περιοχή της στοματικής κοιλότητας δεν γίνεται να αναβληθεί.

Υπάρχει πληθώρα δημοσιεύσεων σχετικά με τη σωστή αντιμετώπιση ασθενών που λαμβάνουν αντιοστεολυτική αγωγή και πρέπει να υποβληθούν σε επεμβάσεις στη στοματική κοιλότητα. Ομάδες ειδικών προτείνουν διαφορετικά πρωτόκολλα, όμως οι περισσότεροι συμφωνούν σε κάποια βασικά σημεία. Σημαντικό είναι ο κάθε κλινικός να έχει άριστη γνώση της νόσου και των πιθανών κινδύνων και να εφαρμόζει προληπτικά μέτρα και τεχνικές ώστε να αποτρέπεται η εκδήλωση ΟΝΓ και να εξασφαλίζεται η σωστή φροντίδα των ασθενών του.

Λέξεις ευρετηρίου: Οστεονέκρωση των Γνάθων (ΟΝΓ) από φάρμακα, διφωσφονικά, δενοσουμάμπη, οδοντικές εξαγωγές

Οδοντοστοματολογική Πρόοδος 2017, 71 (2): 244-255

1. Χειρουργός Στόματος ειδικευθείσα στο Παν/μιο Freiburg Γερμανίας, Διδάκτωρ του ιδίου Πανεπιστημίου

Κλινική Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής, Οδοντιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Θηβών 2, Γουδή, 115 27 Αθήνα